

mkg

Miljöorganisationernas
kärnavfallsgranskning

SISTA
NYHETSBRÉVET!

Nyhetsbrev 2/2023

Miljöprövningen av kärnbränsleförsvaret fortsätter i mark- och miljödomstolen

I januari 2022 gav regeringen s.k. tillåtlighet enligt miljöbalken för kärnbränsleförsvaret vid Forsmarks kärnkraftverk och en inkaplingsanläggning vid Oskarshamns kärnkraftverk. Det innebär att miljöprövningen fortsätter i mark- och miljödomstolen för att få tillstånd för anläggningarna med tillhörande villkor. Den 30 juni 2023 lämnade kärnavfallsbolaget SKB in en begäran om tillstånd med förslag på villkor i målet (M 1333-11). Den 15 augusti kungjorde domstolen begäran och synpunkter kunde lämnas under hösten.

Den 26 oktober lämnade Naturskyddsföreningen, Jordens Vänner och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, in ett gemensamt yttrande över bolagets begäran om tillstånd med egna villkorsförslag kopplade till mer forskning och långsiktig strålsäkerhet. Föreningarna anser att det är särskilt viktigt att kvarvarande frågor som rör den långsiktiga funktionen hos kopparkapseln och lerbufferten runt kapseln inte glöms bort.

Den 19 december svarade kärnavfallsbolaget i ett bemötande att det inte bör finnas några villkor om strålsäkerhet i domstolens tillstånd. Detta håller Strålsäkerhetsmyndigheten SSM med om. Domstolen har gett parterna i målet till den 14 februari 2024 att svara på bolagets synpunkter.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

MKG fortsätter arbeta med ideella insatser

Den 31 december 2023 går den ideella föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, in i en ny fas. Kansliet i Göteborg är nedlagt, föreningen har inte längre några anställda. Under 2024 tar styrelsen över rodret och föreningen drivs vidare med ideella krafter.

Föreningen MKG startades hösten 2004 och erhöll för första gången medel ur kärnavfallsfonden för 2005. Sedan mars 2005 har föreningen haft ett kansli i Göteborg med 2-3 anställda. Ansvarig har varit kanslichefen Johan Swahn.

Regeringen som kom till makten efter valet 2022 har visat begränsat intresse för att stödja civilsamhällets organisationer. Redan i februari 2023 fick MKG veta att det inte blir några fortsatta statliga budgetmedel för 2024 för miljöorganisationers arbete med kärnavfallsfrågor. Därmed avslutas ett internationellt uppmärksammat och i Sverige erkänt framgångsrikt 19-årigt stöd för att förbättra miljöorganisationers möjlighet att delta i beslutsprocesser som rör den avancerade frågan kärnavfall.

Under året har det tagit beslut om och förberett för att MKG ska finnas kvar i framtiden. Stadgar har ändrats och styrelsen kommer att ta över hela ansvaret för verksamheten.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG är ett samarbete mellan Fältbiologerna, Jordens Vänner, Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Naturskyddsföreningen i Skåne, Naturskyddsföreningen Uppsala län och Oss (Opinionsgruppen för säker slutförvaring i Östhammar).

E-post: [info \[at\] mkg.se](mailto:info@www.mkg.se)
<http://www.mkg.se>

Regeringen höjer kärnavfallsavgiften kraftigt men motvilligt, och bara för 2024

Den 21 december beslutade regeringen att följa Riksgäldens förslag på kraftigt höjda kärnavfallsavgifter och finansiella säkerheter, men i stället för hela perioden 2024-2026 bara för 2024.

Riksgälden skickade den 29 september 2023 ett förslag till regeringen där kärnavfallsavgifterna förslås öka kraftigt, särskilt för Ringhals som får en avgift på närmare 9 öre per kWh. Detta gillade inte kärnkraftindustrin som försökt påverka regeringen för att inte höjningarna skulle bli så stora. Regeringen kunde i beslutet inte gå emot Riksgälden i denna viktiga fråga men tog ett beslut för ett år i stället för den vanliga treårsperioden. Regeringen har dessutom gett myndigheten i uppdrag att utreda möjligheten att räkna med att alla resterande reaktorer ska fungera och betala avgift i 60 år i stället för nu antagna 50 år. Detta kan ge regeringen en möjlighet att sänka avgifterna för 2025-2026. Samtidigt har Riksgälden redan i en utredning hösten 2022 varit emot att använda en förlängd driftstid.

Läs mer på www.mkg.se

SKB bromsar upptaget av det feldeponerade avfallet i SFR

Det är nu över 10 år sedan det upptäcktes att det finns närmare 3000 avfallstunnor i förvaret för kortlivat och radioaktivt driftsavfall, SFR, som är feldeponerade eftersom vissa tunnor innehåller långlivat avfall och innehållet i alla tunnor inte är säkert känt. Strålsäkerhetsmyndigheten SSM utrett frågan och den 17 oktober 2022 förelades kärnavfallsbolaget SKB att ta upp tunnorna ur förvaret.

Bolaget förhalar tydligen gärna frågan om att ta upp avfallet och överklagade den 7 november 2023 beslutet till regeringen. Regeringsprövningen har gått långsamt och ännu har inte regeringen tagit något beslut. Kärnavfallsbolaget skyller på att ansvarsfrågan för avfallet är oklart.

Det har skett en omfattande skriftväxling mellan bolaget och myndigheten i ärendet. Den 19 december 2023 utvecklade först SKB grunderna för överklagandet till regeringen. SSM skickade ett yttrande till regeringen den 3 februari 2023 och SKB svarade den 13 mars. SSM skickade ett nytt yttrande till regeringen den 12 april 2023 och SKB svarade den 15 augusti.

I huvudsak handlar ärendet om att kärnavfallsbolaget anser att det inte är klarlagt vem som har ansvar för avfallet, och innan detta är avgjort kan inget återtag ske. Ett upptag kan i så fall inte ske innan tillbyggnaden av förvaret med en ny del för kortlivat radioaktivt rivningsavfall, SFR 2, påbörjas, utan det kan ske först efter detta är klart vilket lär ta många år. Problemet är att de tunnor och containrar som innehållet avfallet håller på att rosta sönder (se bild) och att ett återtag kanske inte ens är möjligt då. Något som skulle gynna bolaget, men inte den långsiktiga säkerheten för förvaret.

SSM anser att eftersom bolaget är tillståndshavare för förvaret är ansvaret för upptaget av avfallet klarlagt. Det är upp till bolaget att se till att de aktörer som ska ta emot avfallet när det tas upp gör det på rätt sätt. Om de inte gör det kan myndigheten vidta åtgärder. Kärnavfallsbolaget håller med om detta men anser att det är för mycket oklarheter för att ta upp avfallet.

Naturskyddsföreningen, Jordens Vänner och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, försökte få upptaget av det feldeponerade avfallet innan tillbyggnaden påbörjats som ett villkor för miljödomstolens beslut den 21 december 2022 att ge tillstånd för att bygga till SFR med ett förvar för kortlivat radioaktivt rivningsavfall. Eftersom inte SSM stödde det föll försöket.

Läs mer på www.mkg.se

MKG återupplivar Kärnavfallsrådets hemsida

Regeringen la ner Kärnavfallsrådet den sista december 2022 och rådets hemsida karnavfallsradet.se togs bort våren 2023. Hemsidan innehöll väldigt mycket användbar information och många rapporter som inte finns på annan plats på nätet.

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) har därför återskapat hemsidan – som kan betraktas som allmän handling – som karnavfallsradet.mkg.se.

MKG har en förhoppning om att regeringen i framtiden tar ett beslut om att se till att Kärnavfallsrådets hemsida finns bevarad för framtiden.

MKG har även skaffat domännamnet karnavfallsradet.se som länkar till sidan.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Regeringens godkänner kärnkraftindustrins forskningsprogram Fud-2022

Den 22 mars skickade Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, ett yttrande till regeringen över kärnavfallsbolaget SKB:s forskningsprogram Fud-2022 som inlämnades till myndigheten för granskning hösten 2022. Regeringen gav under hösten kärnavfallsbolaget en möjlighet att lämna ett yttrande över både SSM:s yttrande och det mer kritiska yttrande över Fud-2022 som det nu nedlagda Kärnavfallsrådet skickade till regeringen i december 2022. Bolaget stödde i ett yttrande den 8 november allt som SSM säger och nämnde inte rådets yttrande med ett ord. Den 21 december godkände regeringen forskningsprogrammet.

Forskningsprogrammet Fud som tas fram av kärnkraftindustrins kärnavfallsbolag SKB var tredje år är SSM:s och regeringens möjlighet att styra den forskning som bolaget gör. Det görs nu inte denna gången heller trots att det finns viktiga obesvarade frågeställningar om kopparkapseln långsiktiga integritet och möjligheten för lerbufferten runt kapseln och leran i kärnbränsleförvarets tunnlar att hålla tätt.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Riksgälden delredovisar regeringsuppdrag om historiskt avfall

Riksgälden har den 14 september 2023 redovisat den första delen av regeringens utredningsuppdrag "Finansieringsformer för omhändertagande av det historiska avfallet". I deluppdraget som finns i myndighetens regleringsbrev för 2023 ingick att utreda vilka finansieringsformer som kan vara möjliga och lämpliga för de kostnader som uppkommer för att ta om hand det historiska avfallet.

I deluppdraget ingår också att analysera om det historiska avfallet eller delar av det skulle kunna finansieras med kärnavfallsavgifter, det vill säga medel som fonderas enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen). Vidare ingick att föreslå former för en reglerad finansiering av det historiska avfallet.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

MÖD gav länsstyrelsen i huvudsak rätt om villkor för SFR-tillbyggnad

Länsstyrelsen i Uppsala län överklagade den 11 januari 2023 mark- och miljödomstolens beslut den 21 december 2022 att ge tillstånd med villkor för existerande förvaret för radioaktivt driftavfall, SFR och ett nytt förvar för kortlivat radioaktivt avfall från rivning, SFR 2.

Länsstyrelsen har velat att domstolen ändrar ett villkor i beslutet så att energieffektivisering får en större vikt i projektet samt att ett nytt villkor tillförs om att krossar och sorteringsverk ska drivas med el från det fasta elnätet.

Domstolen gav länsstyrelsen rätt i frågan om energieffektivisering men inte rörande elen till krossar och sorteringsverk.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Notiser

Mark- och miljödomstolen ger tillstånd för hamn- och vattenverksamhet i Forsmark

Mark- och miljödomstolen gav den 13 juli 2023 Kärnavfallsbolaget SKB tillstånd för hamn- och vattenverksamhet i Forsmark kopplat till en tillbyggnad av förvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, och kärnbränsleförvaret i Forsmark.

Efter att regeringen i december 2021 och januari 2022 gav tillåtlighet till förvaren har mark och miljödomstolen gett tillstånd med villkor till SFR i december 2022. Den 13 juni 2023 gav miljödomstolen tillstånd med villkor.

Regeringen flyttar SSM:s säte tillbaka till Solna

Regeringen har i ett beslut den 22 juni 2023 gett Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att flytta tillbaka säte och ledningsfunktion från dagens placering i Katrineholm till myndighetens kontor i Solna. Som skäl anges en förbättring av förutsättningar att bedriva säkerhetskänslig verksamhet.

SKB och AB Svafo får nya VD:ar

Kärnavfallsbolaget SKB och bolaget AB Svafo har bägge fått nya VD:ar. SKB:s nya VD heter Stefan Engdahl. Han kommer närmast från Trafikverket där han idag är planeringsdirektör med ansvar för planering av statlig transportinfrastruktur. Den tidigare VD:n Johan Dasht har gått till Vattenfall.

Även AB Svafo – ett bolag i Vattenfallkoncernen om har hand om det historiska kärnavfallet – får en ny VD. Hon heter Anna Wikmark och kommer från SKB.

OECD/NEA publicerar rapport om atomansvar för kärnavfallsförvar

OECD:s kärnenergibyrå Nuclear Energy Agency, NEA, har i juli 2023 gett ut en rapport om atomansvar för kärnavfallsförvar.

Internationell granskning av Sveriges kärnavfallsarbete genomförd

Regeringen beställde under 2022 en granskning av hur väl Sverige lever upp till internationella riktlinjer för hantering av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Granskningen genomfördes av ett internationellt expertteam som samordnas av Internationella atomenergiorganet (IAEA). Granskningen kallas ARTEMIS och inför granskningen tog Strålsäkerhetsmyndigheten SSM i början av 2023 fram ett underlag i form av en egenvärdering. Granskningen utfördes den 16-25 april 2023 och i juni 2023 kom granskningsrapporten.

MKG medverkar på OECE/NEA-workshop om beslutsprocesser

Kanslichefen för Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, medverkade den 5-7 september 2023 på en workshop anordnad av OECD:s kärnenergibyrå NEA om "Third NEA Stakeholder Involvement Workshop on Optimisation in Decision Making". Workshopen var den tredje i ordningen och de tidigare har saknat deltagande från organisationer från civilsamhället.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, är ett samarbete mellan Fältbiologerna, Jordens Vänner, Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Naturskyddsföreningen i Skåne, Naturskyddsföreningen Uppsala län och Oss (Opinionsgruppen för säker slutförvaring i Östhammar).

E-post: [info \[at\] mkg.se](mailto:info@www.mkg.se)
<http://www.mkg.se>